

СКЛАДНІ ЕПІТЕТИ В РОМАНІ Г. ПАГУТЯК «СЛУГА З ДОБРОМИЛЯ» ТА КНИЗІ С. КЛАРК «МІСТЕР НОРРЕЛЛ»

У статті розглядається роль та специфіка функціонування складних епітетів у зазначених текстах Г. Пагутяк та С. Кларк, порівнюються тематичні поля, до яких вони належать, та їх структурні особливості.

Ключові слова: складний епітет, Г. Пагутяк, С. Кларк, модель.

Складні епітети є менш частотними, ніж прості та складені, але завдяки своїм особливостям активно досліджуються у літературознавстві та лінгвістиці. Проблемою складного епітету займалися В. Краснянський [2], А. Куксіна [3], Т. Гусєва [1], Н. Пелтола [10], Т. Фадєєва [6; 7; 8], Т. Онопрієнко [4] та ін.

Специфіці функціонування складних епітетів у фентезі не приділялась окрема увага, тому метою статті є розгляд специфіки та ролі складних епітетів у романі Г. Пагутяк «Слуга з Добромиля» та книзі С. Кларк «Містер Норрелл».

Складними вважаємо епітети «виражені складними прикметниками або складними іменниками-ад'юнктами» [4, 10]. Особливостям складного епітету в англійській літературі XVII-XIX ст. присвячена монографія Н. Пелтоли, в якій виділено 10 структурних типів найбільш розповсюджених в англійському тексті складних епітетів, які розподілено на дві групи. Першу формують епітети, до складу яких входять форми дієслова, другу – ті, що складаються з іменних частин мови. Усі виділені Н. Пелтолою типи складних епітетів створені стандартними для англійської мови способами словотворення, але окремо виділено такий тип, як «особливі випадки» [10, 275], який зустрічається у письменників XIX ст.

Дослідження складних епітетів на матеріалі російської літератури провела Т. Фадєєва. Її структурна класифікація складних епітетів включає три групи: узуальні, оказіональні та змішані способи словотворення. Узуальні моделі охоплюють традиційні способи словотворення, а «одиниці, створювані на їх основі, не порушують схем, що склались у мові» [8, 680]. Власне оказіональні моделі, до яких віднесено «міжслівне накладення, зміну фонемного складу мотивуючого слова та використання афіксів як самостійних слів» [7, 682] не є, на думку Т. Фадєєвої, продуктивними, як і змішані моделі, які сполучають обидва вищезгаданих типи [8, 683]. Ці моделі є основою поодиноких складних епітетів, хоча статистично ці дані не продемонстровано. Вони особливо активізувались з кінця XIX – початку XX ст., «коли пошуки нового смисла почали виходити за межі узуальних словотворчих моделей» [7, 683]. При порівнянні цих двох класифікацій зазначимо, що класифікації традиційних способів словотворення відбивають лінгвістичні особливості кожної з мов, а оказіональні та змішані способи словотворення Т. Фадєєвої відповідають «особливим випадкам» Н. Пелтоли. Їх активізація є продуктом уваги до форми в літературі XX ст. Проте, в досліджуваних текстах фентезі вони неактивні, що свідчить про орієнтованість творів на фольклорний матеріал та класичну літературну традицію.

У «Слугі з Добромиля» виділяємо 46 (1 % від загальної кількості) складних епітетів, а в «Містері Норреллі» – 181 (3 % від загальної кількості). У тексті С. Кларк відчутно більше складних епітетів, ніж у Г. Пагутяк, як у кількісному (4:1), так і в процентному (3:1) співвідношенні. Більша розповсюдженість складного епітету в англійській прозі порівняно з українською спричинена особливостями мови – аналітичність системи англійської мови дозволяє вільно утворювати складні слова. Н. Пелтола зазначає, що в класичній англійській прозі в середньому зустрічається 1,5 складних епітети на 1000 слів, рідко менше одного чи більше двох [9, 23]. У «Містері Норреллі» на 1000 слів припадає приблизно 2, що відповідає верхній межі зазначеного Н. Пелтолою діапазону. В «Слугі з Добромиля» їх 0,7, тобто менше нижнього показника, але зауважимо, що для україномовного тексту таких обчислень не проводилось. Частотність вживання складних епітетів в англійському тексті вища.

Н. Пелтола стверджує, що основні функції складного епітету зводяться до того, щоб «конденсовано виражати ідеї та створювати відчуття новизни» [10, 7]. У їх використанні письменник може піти двома шляхами – взяти існуючий у мові складний прикметник чи створити нове слово за існуючими в мові зразками. У «Слугі з Добромиля» та «Містері Норреллі» немає жодного складного епітета, утвореного за оказіональною чи змішаною моделями. Також в україномовному тексті не виявлено оказіоналізмів, утворених за традиційними моделями, а в англійському вони є поодинокими.

Як стверджує Т. Фадєєва, складний епітет «як самостійний засіб художньої виразності стає ядерною одиницею мови ще в ранній період його розвитку, свідчення чому можна знайти в ряді

текстів усної народної творчості» [7, 47]. Складні епітети, вживані в фольклорі, в тексті «Слуги з Добромиля» підсилюють виявлений на основі інших тематичних та формальних вибірок епітетів зв'язок цього твору з національним міфологічним матеріалом. Проте доцільним є дослідження частотності вживання таких епітетів у фентезі на широкій текстовій базі, яке дозволить підтвердити чи спростувати гіпотезу про їх взаємозв'язок з жанровими особливостями творів. В «Містері Норреллі» активні у відповідному національному фольклорі епітети також присутні, наприклад «*coral-pink lips*» [9, 138]. Проте, якщо в «Слузі з Добромиля» вони належать до традиційних означуваних, то тут цей зв'язок порушено. Епітетна структура як єдність за таких умов розглядається нами як гра з традицією. Наприклад, уривок «*an odd, far-away sound like the bells of another country*» [9, 35] описує сприйняття персонажами звуків у Йоркському соборі перед магічним експериментом. У міфах присутня епітетна структура «*far-away land*». Проте завдяки тому, що «*far-away*» є компонентом парного означення до означуваного «*sound*», яке порівнюється далі з «*the bells of another country*», асоціація чарівності переноситься на Йоркський собор за допомогою звукового ефекту. Іншим зразком є епітетна структура «*kind-hearted soul*» [9, 44] – порушення не тільки звичного сполучення означуваного і означення, але й логіки, оскільки душа не має серця.

Серед виявлених у «Слузі з Добромиля» складних епітетів 9 є колористичними, які характеризують відтінки. В українському тексті лише вони належать до типу, про який Н. Пелтола пише: «Завдяки складним епітетам «прикметник + прикметник» досягається найповніше злиття двох ознак. Їх взаємозалежність утворює новий чуттєвий зміст» [10, 21]. За їхнього поєднання отримуємо нове спільне значення – в цьому випадку «відтіночний комплексний колір» [7, 41]. Зауважимо, що єдиний епітет цього типу не пов'язаний з фантастичною складовою художнього світу – «*брудно-біла стіна*» [5, 68], який відображає занепад, в якому перебуває колишній монастир, перетворений на психіатричну лікарню. Білий колір символізує чистоту, а в наведеному складному епітеті його поєднано з протилежним за змістом словом «брудний». Магія Слуги з Добромиля описується такими складними колористичними епітетами: «*Моя колицьова була ніжно-рожева*» [5, 127], «*Пісня смерті, що я взяв із собою, була кольору глини, жовто-коричнева*» [5, 127]. Складні епітети «*ніжно-рожева*» та «*жовто-коричнева*» є синестетичними, оскільки характеризують звук за кольором. Вживання складних епітетів є, на нашу думку, свідченням актуалізації колористичного аспекту магії в творі. Магія його супротивника, Воеводи, описується такими епітетними структурами: «*темно-сіра валка*» [5, 318], «*сіро-чорну смугу, що повзла до них*» [5, 320]. Колорит магії Воеводи – темний, але не чорний – протиставляється різноманіттю барв магії Слуги, яка свідчить про універсальність його сили. Близьким за колоритом до магії Воеводи є опис магічних подій, які пророкують прихід «*лихих часів*» [5, 241] – страти Мирона Многогрішного: «*Небо потемніло і стало темно-сірим у чорні крапки*» [5, 241], що дозволяє стверджувати про спільну природу темної магії, яка спричиняє описувану бурю і є джерелом сили Воеводи.

Решта складних колористичних епітетів вжито в описах подій далекого минулого: «*ніжно-зеленою травом*» [5, 170], «*очі мої стали світло-карими*» [5, 190], «*темно-синє небо, всіяне зірками*» [5, 327]. Ці яскраві «відтіночні комплексні кольори» [7] протиставлено тьмяному колориту психіатричної лікарні 1949 року.

У «Містері Норреллі» таких епітетів 26. Зокрема три епітетні структури мають одне й те саме означення: «*the pitch-black, rainy night*» [9, 164], «*some pitch-black alleyway*» [9, 17] та «*the pitch-black street*» [9, 232]. Всі вони описують простір, в якому знаходиться вночі персонаж. Така частотність звернення до цього означення демонструє зв'язок колориту тексту С. Кларк з традиційними барвами британських готичних романів.

Виділяється група складних колористичних епітетів, утворених з основ двох прикметників та сполучника: «*a blue-and-white china plate*» [9, 30], «*a pretty blue-and-white china chocolate-pot*» [9, 197], «*a white-and-silver gown*» [9, 58]. Всі згадані епітети втілюють не поєднання кольорів для створення нового відтінку, а їх окрему присутність у забарвленні речей. Реалізація цієї характеристики не парним означенням, а складним епітетом дозволяє розглядати забарвлення цих речей як єдиний візерунок. Відмінним від них є наступний уривок: «*this queer, black-and-bloody dissolution of the London streets*» [9, 208]. Незважаючи на тотожну модель організації, цей складний епітет втілює цілісний образ кольору та атмосфери готичного жаху. Складнішим за структурою й образністю є наступний епітет: «*his hair was the colour of a coal-smoke-and-ashes London sky*» [9, 149]. Для опису кольору волосся використовується образ кольору неба Лондону XIX ст., коли будинки опалювались камінами. Цей епітет одночасно служить для посилення зв'язку художньої реальності тексту з образом історичної доби. Складним епітетам притаманна багатофункціональність, як доводить на матеріалі творів Буніна Т. Гусева [1], і в «Містері Норреллі» в повній мірі використовуються ці можливості. Такі моделі не включено до базових типів, досліджуваних Н. Пелтолою, вони знаходяться на межі складного та фразового епітетів. Ми вважаємо доцільнішим віднести згадані зразки до типу складних епітетів, оскільки за роллю в тексті вони

близькі та не несуть предикативного значення; вони втілюють цілісний інтегрований образ. Таких випадків у тексті Г. Пагутяк немає.

Поодинокі складні епітети, орієнтовані на історичну тематику, є в обох текстах. «*своїми енкаведистськими мізками*» [5, 52], «*ясновельможного Гербурта*» [5, 283], «*бозна-скільки літ*» [5, 248] та «*a three-hundred-year reign*» [9, 71], «*two sixteenth-century magicians*» [9, 145]. Їх присутність в обох текстах зумовлена постійною підтримкою зв'язків з образами відповідних історичних епох.

Для тексту «Слуги з Добромиля» є специфічною група складних епітетів, пов'язана із сакаральними мотивами твору (9). Складний епітет рідко знаходиться в постпозиції, тому уваги потребують наступні епітетні структури: «*писарю многогрішний*» [5, 231] та «*Мирон Многогрішний*» [5, 280]. У них одне і те ж означення поєднано з двома різними означуваними. У другому випадку йдеться про традиційне ім'я ченця-писаря, а в першому – його епітетну характеристику. Їх семантичне співпадіння та місце в сильній позиції дозволяють стверджувати, що ім'я ченця відображає його сутність.

Специфічною рисою складних епітетів у «Містері Норреллі» є їх сполучуваність, яка порушує очікування читача. В описі людини присутнє означення, притаманне каменю: «*a man – a grey, gaunt, weather-worn man – a man remarkably like a hedge-root, but a man nevertheless*» [9, 249]. Воно є центральним у формуванні образу, оскільки складніше за структурою за інші та завдяки зміні валентності його образність багатша (зв'язок з першим означенням «grey» імплікує крім власне характеристики «потерпілий від негоди» певну монументальність, асоціацію з текстурою та кольором каменю).

На відміну від тексту «Слуги з Добромиля», в «Містері Норреллі» є ряд оказіональних епітетів, утворених за традиційними моделями. Більшість їх стосується описів фантастичного компонента художнього світу твору, зокрема до них належить епітетна структура «*the wind-shook rain*» [9, 36], вжита як порівняння в описі Феїрі. Шляхом сполучення образів найбільш мінливих проявів стихій води та повітря, вона увиразнює хисткість чарівної країни.

Під час гадання на саморобних картах Таро аркан Імператор замінює всі інші і поступово змінює свій вигляд. З кожним наступним відкритим Імператором великий птах на карті поступово втрачає первинний вигляд у спосіб, що деталізується складним епітетом «*its eagle-like aspects*» [9, 239] і перетворюється на ворона. Зображення власне Імператора також відходить від початкового малюнку і набуває вигляду, описаного складним епітетом: «*his Raven-Kingish look*» [9, 242]. Означуване «*Raven-Kingish*» формує думку, що існує канонічний вигляд Короля-Ворона, з яким можна порівнювати зображення на карті Таро; таким чином, фантастичний персонаж переходить у нову якість в реальності художнього тексту – стає складовою його, первинного знання. Конструювання оказіональних складних епітетів у цих описах покликане акцентувати їх завдяки унікальності створюваних образів.

У «Слугі з Добромиля» для характеристики персонажів вжиті 15 складних епітетів, як «*протих марновірних ченців*» [5, 123], «*душевнхвора людина*» [5, 315], але всі вони взяті з лексичного запасу мови, їх образність не посилюється формальними засобами. У «Містері Норреллі» 83 складних епітети належать до цієї тематичної групи. Серед них виокремимо низку випадків, коли для увиразнення образу функціонують парні складні епітети та пари епітетних структур. Вони часто виконують роль коротких емких характеристик епізодичних персонажів. Уривок «*a pink-faced, gold-haired overgrown cherub of a man*» [9, 137] характеризує видіння родича міністра, капітана королівських морських сил. Обидві характеристики не відповідають образу «морського вовка», тому їх неочікуваність акцентує цей образ. Лакей Роберт описаний так: «*a solid-looking, dark-haired man of forty or so*» [9, 180], а покійний крамар містер Бренді наступним чином: «*a short-tempered, pinchedfaced, cross little old man*» [9, 193]. Обидва описи є лубочними, підкреслено відповідають традиційним образам представників цих професій. Невідомого, який повідомляє Вінкулусу, що йому висунуто звинувачення в бродяжництві, описано так: «*an official-looking person in an important-looking hat*» [9, 254]. Обидва складні епітети другим компонентом включають основу «*-looking*», яка одночасно означає «мати вигляд» та «здаватися». Таким чином, офіційні функції цього персонажа піддаються сумніву, особливо зважаючи на те, що саме цей вигляд є єдиним доказом його позиції. Тобто функціонування емких характеристик епізодичних персонажів відбувається за принципом неочікуваності – гра може викликати закріпленій у традиції образ чи суперечити йому.

При гаданні на Таро аркан «*The Knight of Wands*» [9, 237] ретельно описується, оскільки має відповідати епізоду, який відбуватиметься пізніше з Джонатаном Стейнджем. Тому вживання парного складного епітету «*His clothes were well-made and expensive-looking*» [9, 237] направлене на надання образу максимальної точності.

У тексті практично відсутня лайлива лексика, тому коли в розмові Чайлдермес характеризує свого співбесідника Вінкулуса наступним чином: «*one yellow-curtained, ragged-arsed sorcerer*»

[9, 233] парний складний епітет грубо, але чітко конкретизує образ вуличного чарівника та виражає ставлення мовця до нього.

Центральний фантастичний персонаж твору – фейрі, якого викликав містер Норрелл – у тексті названий «*gentleman with thistle-down hair*» [9, 104], оскільки його виділяє зовнішній вигляд (сріблясте волосся та зелене вбрання). Тому коли йдеться про неочікувані появи фейрі коротка характеристика як то «*your green-coated, silverheaded person*» [9, 180] чи «*a strange green-coated person with thistle-down hair*» [9, 202] визначає, хто є винуватцем подій.

Чотири останні наведені уривки виявляють особливості функціонування складних епітетів в описах головних персонажів книги – вони коротко і містко описують їх з метою впізнання.

Низка епітетних структур, до якої звертається автор для характеристики бачення людей Стівеном Блеком ранком після балу в Феїрі, варта уваги: «*I see people with cold-peas-porridge faces and cold-peas-porridge hands walking down cold-peas-porridge streets*» [9, 215]. Оказіональний складний епітет «*cold-peas-porridge*» вжито тричі підряд у сполученні з різними означуваними. Ми вважаємо його синестетичним, оскільки він поєднує характеристики температури, кольору та текстури. Двічі він поєднується з частинами тіла людей, які видно з-під одягу, третій раз – вулиць. Оскільки йдеться про Лондон, епітет описує практично весь видимий простір. Ця низка епітетів створює цілісний синестетичний образ бачення навколишнього світу людиною, яка відвідала чарівну країну.

Отже, в обох текстах складні епітети належать здебільшого до двох основних тематичних груп – характеристики персонажа та кольорів. Зауважимо, що наявність в обох текстах складних епітетів, орієнтованих на історичну тематику, зумовлене зв'язками художніх світів творів з образами відповідних історичних епох. Оскільки фентезі, зазвичай, звертається до образів минулого, ми вважаємо цю групу пов'язаною з жанровими особливостями досліджуваних текстів. «Слузі з Добромиля» притаманне вживання складних епітетів, пов'язаних з сакральною тематикою, які відсутні в англійському тексті. У жодному з текстів немає складних епітетів, утворених за оказіональною чи змішаною моделями і лише в тексті С. Кларк виявлено оказіоналізми, утворені за традиційними моделями. Особливостями функціонування складних епітетів у «Містері Норреллі» є їх неочікувана сполучуваність з означуваним, вживання парних складних епітетів для деталізації образу. Більшість складних епітетів пов'язано з описами фантастичних подій та персонажів. Їх головною роллю у текстах є конструювання коротких містких характеристик шляхом злиття двох ознак, завдяки чому утворюється новий чуттєвий зміст.

Подальше дослідження ролі складних епітетів у текстах фентезі на більш широкому матеріалі дозволить визначити, які з виявлених тенденцій притаманні ідіостилям досліджуваних письменниць, а які обумовлені особливостями жанру.

Список використаних джерел

1. Гусева Т.М. Сложный эпитет как стилиобразующая единица художественного пространства И.А. Бунина. : дисс. на соискание науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Татьяна Михайловна Гусева. – М., 2001. – 178 с.
2. Краснянский В.В. Сложный эпитет в русской литературной речи : [учеб. пособие к спецкурсу] / В.В. Краснянский. – Владимир : Орехово-Зуев. пед. ин-т, 1991. – 70 с.
3. Куксина А.Е. Структурно-семантические типы сложных эпитетов в языковой картине мира писателя: на материале художественной прозы Ю. Нагибина : автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Альбина Евгеньевна Куксина. – М., 2008. – 22 с.
4. Онопрієнко Т. М. Епітет у системі тропів сучасної англійської мови (Семантика. Структура. Прагматика) : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Онопрієнко Тетяна Миколаївна ; [Харківський національний ун-т ім. В. Н. Каразіна]. – Х., 2002. – 19 с.
5. Пагутяк Г. Слуга з Добромиля / Галина Пагутяк. – К. : ПП «Дуліби», 2010. – 336 с.
6. Фадеева Т. М. Взаимодействие сложного эпитета в художественном тексте с другими средствами выразительности / Т. М. Фадеева // Вестник Московского государственного областного университета. Серия «Русская филология». – М.: МГОУ, 2011. – № 4. – С. 46–51.
7. Фадеева Т. М. Структурно-семантическое своеобразие колоративных сложных эпитетов / Т. М. Фадеева // Вестник Московского государственного областного университета. Серия «Русская филология». – М.: МГОУ, 2011. – № 5. – С. 40–45.
8. Фадеева Т. М. Структурные особенности окказиональных сложных эпитетов / Т. М. Фадеева // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. – Нижний новгород, 2011. – № 6(2). – С. 680–683.
9. Clarke S. Jonathan Strange and Mr. Norrell / Susanna Clarke. – London : Bloomsbury, 2009. – 1007 p.

10. Peltola N. The Compound Epithet and its Use in American Poetry from Bradstreet through Whitman / N. Peltola. – Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia, 1989. – 299 p.

Summary. The role and functioning peculiarities of compound epithets in the abovementioned works by H. Pagutiak and S. Clarke and their structural peculiarities are envisaged in this article.

Key words: compound epithet, S. Clarke, H. Pagutiak, model.

Отримано: 15.07.2012 р.

УДК 821.111–31.09

О.В. Чайковська

СПЕЦИФІКА ДЕТАЛІ В РОМАНАХ В.С. МОЕМА

У статті досліджуються основні види художньої деталі в творах В.С. Моема. На основі системного аналізу встановлено закономірності використання зовнішніх та внутрішніх деталей та їх вплив на підсилення драматизації в творах письменника.

Ключові слова: деталь, портрет, пейзаж, екзотичний пейзаж, світ речей, характер, індивідуальність, психологізм, внутрішній світ, драматизація.

Відтворюючи структуру оточуючого світу, письменник відбирає лише ті художні деталі, які становитимуть цінність та допоможуть створити потрібний ефект. Отже, часте використання одних деталей і навмисне ігнорування других є авторською інтерпретацією життєвого матеріалу і, відповідно, особливістю поетики художнього твору. Саме тому дослідження художньої деталі в романах В.С. Моема допоможе у з'ясуванні особливостей поетики драматизації прози письменника. Дослідження здійснювалось на матеріалах романів «Тягар людських пристрастей», «Місяць і мідяки», «Барвисте покривало», «На лезі бритви», «Театр», «Пряники і пиво». Сучасні літературознавці Є.С. Добін та А.Б. Єсін пропонують для зручності аналізу текстового матеріалу розрізняти зовнішні деталі, які, в свою чергу, поділяються на портретні, пейзажні, речові, та психологічні деталі, що зображують внутрішній світ людини.

У досліджуваних романах більшості портретів, з яких починається безпосереднє знайомство читача з персонажем, властива характерологічність. Окрім того, портрети супроводжуються авторськими коментарями, де встановлюються зв'язки та відповідність зовнішності характеру. Здебільшого це стосується другорядних персонажів. Наприклад, лаконічністю та зосередженням на суттєвому вирізняється портрет міс Феллоус («Пряники і пиво») – хатньої господині: «Якщо хто-небудь уявляє куховарку товстою, червонопикою і неохайною жінкою, то міс Феллоус – худорлява, дуже пряма, чисто і модно вдягнена дама середнього віку з рішучими рисами; вона фарбує губи і носить окуляри. Вона – практична, спокійно цинічна і править за пансіон немалі гроші» [7, 36]. Як бачимо, протиріччя між загальноприйнятим образом і існуючим не є прихованим, ця деталь є помітною і, завдяки авторському наголосу, не губиться у художньому тексті. Наступним прикладом є портрет Грегорі Барбазона з роману «На лезі бритви»: «Такий собі натоптаний, ситенький чоловічок, із лисою, мов яйце, головою, отороченою лише віночком чорного кучерявого волосся поза вухами і на потилиці; червоне голене обличчя ніби ось-ось мало пролитися зливою рясного поту; меткі сірі очиці, чутливі губи й масивне підборіддя» [6, 243]. Далі йде авторський коментар з приводу характеру персонажа: «Він мав веселу, товариську вдачу, багато сміявся, але не треба було особливого знання людської природи, аби розпізнати, що його галаслива приязнь – то лише машкара хитрого ділка. Говорив він розкотистим басом. А рухи маленьких пухких ручок були напрочуд виразні. Промовистими жестами, потоками схвильованих слів він умів так розпалити уяву клієнта, що той просто не міг відкинути сумнівів та не дати йому замовлення, а вже прийме він те замовлення з таким виглядом, ніби сам робить клієнтові послугу» [6, 244]. Вміння архітектора заволодіти увагою слухача і дар переконувати вносять певний дисонанс у «відштотвухуючий» образ персонажа. Виявляється, В.С. Моем вірив у пряму відповідність деталей зовнішності рисам характеру людини. Як відомо, власники маленьких очей є люди обережні та хитрі, а сірий колір очей знаного дизайнера є не що інше, як інформація про рішучість та розум; таким людям все цікаво, а тому – це очі щасливчиків: їм щастить в кар'єрі та в коханні. Письменник обрав для персонажа квадратне підборіддя, яке є характерним для завзятих матеріалістів. Згадка про чутливі губи не є випадковою, ймовірно, Грегорі Барбазон надає перевагу радощам життя. Натомість, кругле обличчя Дірка Струве («Місяць і мідяки») говорить читачеві про його